

Předmluva

Konec roku 2006 a první měsíce roku 2007 jsem věnoval psaní polemiky s dogmatickými zastánci víry v globální oteplování, která – ve své knižní podobě – dostala název „**Modrá, nikoli zelená planeta**“. O dva roky později, na jaře 2009, se dočkala svého druhého, rozšířeného vydání. Do okamžiku psaní této předmluvy byla přeložena již do deseti jazyků, z nichž posledním bylo v září 2009 v Lublani vydání ve slovinštině.

Zatím nemám pocit, že je třeba napsat knihu novou, knihu s jinou argumentací, i když argumentů přibývá, neboť polemika na téma globální oteplování na celém světě pokračuje a je velmi intenzivní. Slovo polemika však bohužel není úplně vhodné, protože se až příliš často jedná pouze o monology, nikoli o skutečný dialog. Zúčastňuji se této diskuse už nejméně tři roky spoustou projevů a přednášek, osobní přítomností na nejrůznějších odborných i politických diskusích i publikováním článků v novinách a časopisech v mnoha zemích světa.

Kniha, kterou má čtenář nyní v ruce, je vý-
běrem právě z těchto textů vzniklých po květnu
2007, tedy po vydání „Modré, nikoli zelené plane-
ty“. Je – v jistém slova smyslu – doprovodnou argu-
mentací, v angličtině pro to existuje hezké slovo
„sequel“. Jsou to v drtivé většině články a projevy
původně psané v češtině nebo do češtiny přelože-
né již ve chvílích svého vzniku. Existuje ještě řada
dalších mých textů v různých cizích jazycích, ale
pro tento sborník jsem žádné dodatečné překlady
nedělal.

**Kniha sice není souvislým textem, ale jednotu jí
dodává to, že vychází z jednoho konzistentního ná-
zoru, z jednoho uceleného pohledu na svět, z dů-
sledné aplikace standardní, tedy mainstreamové
ekonomie, z jednoho společensko-vědního para-
digmatu, který je důsledně liberální (v evropském
slova smyslu) a který zejména nesouhlasí s tím,
aby byla sporná myšlenka globálního oteplování
a ještě daleko spornější myšlenka dominantního
vlivu člověka na globální klima a na globální tep-
lotu zneužívána k dalšímu radikálnímu vstupu
státu a politiky do lidské společnosti, čehož jsme
právě teď svědky. Věnujme se tomuto tématu po-
zorně, nijak ho neodmítám, ale zbavme ho aureo-
ly jakékoli výjimečnosti či nadřazenosti tématům
dalším. S použitím trochu jiných slov už dlouho**

říkám to, co v červenci 2009 zdůraznil jeden z předních světových klimatologů R. S. Lindzen, profesor MIT: „Fakt, že se vyspělý svět dostal do hysterie kvůli změnám průměrné globální teploty o několik desetin stupně, bude budoucí generace šokovat. Tato hysterie vyjadřuje vědeckou nevzdělanost velké části veřejnosti, náchylnost veřejnosti k substituci opakovaných nepravd za pravdu, a zneužívání těchto slabin politiky a environmentalisty“ (*Quadrant online*).

Bohužel právě k tomuto zneužívání všechno směřuje. Toto téma se ukázalo být pro politiky, a pro jejich ambice neustále posilovat své postavení, moc a vliv, téměř ideální. Operuje se v něm s událostmi v daleké budoucnosti, které nikdo z dnes žijících lidí nebude moci ověřit. Znamý americký ekonom srbského původu Svetozar Pejovich ve svém rozhovoru pro časopis *Týden* (27. července 2009) použil v podobném kontextu velmi příhodnou větu: **„Myslím, že to byl Stalin, jenž jednou řekl: Čiňte jen takové předpovědi, jejichž neplatnost se může ukázat až po vaší smrti.“**

Současní environmentalisté a jejich „fellow-travellers“ v politice, v médiích, a zejména v aktivistickém prostředí intelektuálů dnes tolik módní „občanské společnosti“ toto Stalinovo dictum pochopili dokonale. Až donedávna, do okamžiku

vypuknutí současné finanční a ekonomické krize, to už vypadalo tak, že téměř rezignovali na to, že je donekonečna možné ospravedlňovat extenzivní a stále narůstající zásahy státu do lidské společnosti ekonomickými a sociálními důvody, a proto s takovou vehemencí přijali za svou environmentalistickou doktrínu globálního oteplování. Jako vedlejší poznámku musím říci, že mám strach, že se z existence dnešní, relativně hluboké ekonomické krize právě tito lidé velmi zaradovali a že znovu začínají „úřadovat“. Čím bude krize hlubší, tím bude pro ně lépe.

Někdy má člověk pocit, že už je neúnosně únavné stále znovu a znovu argumentovat, že je klima na naší planetě za posledních deset tisíc let v podstatě stále stejné, respektive, že jeho výkyvy mají přirozený, tedy nikoli člověkem způsobený charakter. Knih a článků, které toto dokumentují, je kolem nás nepřeborné množství a každému, kdo je číst chce, jsou k dispozici. I v češtině. Vybrat si z nich jednu jako nejhlubší a nejpřesvědčivější téměř není možné, protože to nespravedlivě opomine některé další. Přesto na jednu knihu upozornit chci. Je to rozsáhlé dílo nejznámějšího australského geologa Iana Plimera z University of Adelaide s názvem „**Heaven and Earth**“, které má v podtitulu „Globální oteplování, chybějící

věda“ (Connor Court Publishing Pty Ltd., Ballan, Austrálie, 2009). Poslal mi ho v rukopise letos na jaře s prosbou, abych – budu-li to považovat za vhodné – napsal na obálku této knihy doporučující poznámku. Rád jsem to udělal.

Napsal jsem následující věty: „Toto je velmi silná, jasná, pochopitelná a mimořádně užitečná kniha. Ian Plimer plně využívá své unikátní vědecké zázemí v geologii, svou celoživotní akademickou zkušenost a své skutečně interdisciplinární znalosti k tomu, aby bořil dnešní populární, politicky korektní, ale racionálně neudržitelný a neobhajitelný názor, že Země stojí před katastrofickou klimatickou změnou, a že proto – abychom jí zabránili – musíme okamžitě reagovat, ať to stojí cokoliv. Prof. Plimer ukazuje, že klimatická změna, která právě probíhá, není v historii bezprecedentní a že teploty v posledních desetiletích nejsou mimo rámec přirozené variability teplot na Zemi. Odmítá nevědeckou myšlenku, že je možné výklad klimatických změn redukovat na jednu proměnnou veličinu (oxid uhličitý), odmítá, že existuje pevný vztah mezi měřenou teplotou a emisemi CO₂ a zejména odmítá téměř náboženskou víru, že klimatické změny zastavíme redukováním těchto emisí. Navíc velmi správně předpokládá, že lidstvo bude

v budoucnu schopno adaptovat se na jakékoliv budoucí ochlazování či oteplování. Přesvědčivě kritizuje OSN, IPCC (Mezinárodní panel o klimatických změnách), americké a britské politiky, stejně jako celebrity hollywoodského showbusinessu. Striktně odlišuje vědu od environmentalistického aktivismu, politiky a oportunistu. Kniha, kterou jsem napsal před dvěma lety, dospívá k velmi podobným závěrům, ale musím říci, že kdybych měl před jejím napsáním možnost číst knihu prof. Plimera, moje *Modrá, nikoli zelená planeta* by byla určitě lepší.“

K tomu už asi není třeba příliš dodávat. Další mé argumenty čtenář najde na následujících stránkách. Velmi souhlasím s Aldem Matteuccim (*World Economics*, č. 2, 2009), že se environmentalistům podařilo termínem globální oteplování pro svou kampaň zvolit velmi působivý název a že mu velmi úspěšně, byť zcela falešně, dodali souvislost s degradací přírody a životního prostředí. To vede k tomu, že:

- se automaticky mluví o nezbytném souboji s globálním oteplováním (a analogicky s dalšími případy znečišťování životního prostředí o opatřeních, jak se mu bránit);
- se pozornost zaměřuje na škody, které z globálního oteplování plynou (nebo mohou

plynout) a že se nemluví o možných pozitivních přínosech této klimatické změny;

- je vytvářen všeobecný pocit viny vlastně každého z nás za své chování a problém – existuje-li vůbec – není brán jako neoddelitelná, doprovodná a proto přirozená součást ekonomického rozvoje, který má ve svém celku nepochybně dominující výrazné pozitivní efekty;

- se to bere jako technický (či materiální) problém, nikoli jako problém společenských institucí, lidských motivací, technického pokroku.

Na závěr musím zopakovat své přesvědčení, že panika ohledně, svým rozsahem v minulosti údajně neznámých globálních klimatických změn a ohledně jejich katastrofických důsledků pro budoucnost lidské civilizace, není šířena vědci a že její podstatou není věda. Proto tato kniha není věnována klimatologii, ale spíše ideologii environmentalismu pohledem ekonoma (a politika). Je více o lidské svobodě a lidské prosperitě, resp. o jejich ohrožení nebezpečnými environmentalistickými ambicemi, než o vývoji průměrné teploty na Zemi.

Chtěl bych poděkovat nakladatelství Dokořán za veškerou pomoc při vydání této knihy, řadě mých kolegů na Pražském hradě i v CEPu za mnoho užitečných postřehů k jednotlivých textům

a Monice Černé za pečlivou asistentskou práci při přípravě knihy k publikaci.

30. 7. 2009